(ג) שֶׁמָּא (א) תִּפְחַת וְיִפָּסֵד הַלֶּחֶם וְיִמָּנַע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב. (ד) וּמְחַמִּין חַמִּין (ג) בְּאַנְטִיכִי (פֵּרוּשׁ, יוֹרָה גְּדוֹלָה): ב [*] (ה) [ג]אַף עַל פִּי שֶׁעֵצִים שֶׁנָּשְׁרוּ מִן הַדֶּקֶל בְּיוֹם טוֹב אוֹ (ו) בְּשַׁבָּת שֶׁלְּפָנָיו אָסוּר לְהַסִּיקָן, (ז) [ד]אִם נָשְׁרוּ בְּיוֹם טוֹב בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר, (ח) * מַרְבֶּה עֲלֵיהֶם עֵצִים מוּכָנִים (ט) *(שֶׁלֹּא יִהְיוּ עֲצֵי

ג הָרֵב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב׳ (הי״א). ד מַהָא דְּרַב מַתְנָה שָׁם ד׳ (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

א (א) תִּפְחַת. וּבַתַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ יֵשׁ לְהָקֵל, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): (ג) בְּאַנְטִיכִי. פֵּרוּשׁ שֶׁמְּשַׁמֵּר הַחוֹם הַרְבֵּה אֲפִלּוּ אַחַר יוֹם טוֹב, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁמְּחַמֵּם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ג) שֶׁמָּא תִּפְחַת וְכוּ׳. מַעֲזִיבַת (ו) הַתַּנּוּר וְתִפֹּל עַל הַפַּת. וְנִתְבָּאֵר בַּפּוֹסְקִים (ז) דְּדַוְקָא בְּפוּרְנִי שֶׁהִיא גְּדוֹלָה חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּפְחַת, אֲבָל בְּתַנּוּרִים לֹא חָיְשִׁינַן, לָזֶה וְכִדְמַשְׁמַע לְקַמָּן סָעִיף ה׳. (ח) וּמַשְׁמַע מִמְּחַבֵּר דְּתַנּוּרֵי (ט) פַּת שֶׁלָּנוּ הָוֵי כְּפוּרְנִי שֶׁבִּזְמַן הַשַּׁ״ס, וְאִם כֵּן יֵשׁ לָנוּ לֶאֱסֹר לֶאֱפוֹת בְּתַנּוּר חָדָשׁ. (י) אָכֵן הָאַחֲרוֹנִים צִדְּדוּ לְהָקֵל בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁהַתַּנּוּרִים נַעֲשִׂים מִלְּבֵנִים וְנוֹתֵן טִיט בֵּין לְבֵנָה לַחֲבֶרְתָּהּ לְהַדְבִּיקָן יַחַד וְהֵם חֲזָקִים, וְאֵין מָצוּי כְּלָל לִפְחֹת. (יא) אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ מְצַדְּדִים לְאִסּוּר בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ מִצַּד הֶסֵּק רִאשׁוֹן שֶׁמְּיַבֵּשׁ הַתַּנּוּר וּמְחַזְּקוֹ וְהוּא תִּקּוּן מָנָא, אִם לֹא שֶׁהֶסֵּק מִבְּעוֹד יוֹם וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ב׳, וְיֵשׁ מְקִלִּים (יג) בְּכָל גַּוְנֵי. וְאִם נַעֲשָׂה מִכַּמָּה יָמִים וְנִתְיַבֵּשׁ אַף שֶׁלֹּא הֶסֵּק עֲדַיִן לֵית לָן בָּהּ אַף לְדַעַת הַמַּחְמִירִים [חַיֵּי אָדָם (כלל צג ס״ז)]: (ד) וּמְחַמִּין חַמִּין וְכוּ׳. וְהָרְבוּתָא הוּא (יג) כַּנַּ״ל לְעִנְיַן פּוּרְנִי. וּמַיְרֵי גַּם כֵּן שֶׁצָּרִיךְ לְהַרְבֵּה חַמִּים, אוֹ שֶׁאֵין מוֹצֵא מֵחַם קָטָן, וְכַנַּ״ל (סק״א): ב (ה) אַף עַל פִּי שֶׁעֵצִים שֶׁנָּשְׁרוּ וְכוּ׳. מִשּׁוּם מֻקְצֶה, (יד) שֶׁהֲרֵי הֵם מְחֻבָּרִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְעוֹד מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תק״א סָעִיף ה׳: (ו) בְּשַׁבָּת שֶׁלְּפָנָיו. מִשּׁוּם דְּאֵין שַׁבָּת (טו) מֵכִין לְיוֹם טוֹב, וּכְמוֹ שֶׁיְּבֹאֶר לְקַמָּן סִימָן תקי״ג סָעִיף ה׳: (ז) אִם נָשְׁרוּ בְּיוֹם טוֹב. וְהוּא הַדִּין בְּהִנִּיחָם עַכּוּ״ם (טז) בְּתַנּוּר שֶׁלֹּא לְדַעַת יִשְׂרָאֵל. וּמַיְרֵי שֶׁהָיוּ עוֹד עֵצִים (יז) בַּתַּנּוּר, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם רֹב כְּנֶגֶד הָעֵצִים שֶׁנָּשְׁרוּ, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא (יח) מוֹסִיפִין וּמְבַטְּלִים אִסּוּר דְּרַבָּנָן וּכְדִמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ט סָעִיף (ה׳) [ו׳] עַיֵּן שָׁם, וַאֲפִלּוּ לְהָרַמָּ״א שָׁם שֶׁמַּחְמִיר מִלְּבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה אֲפִלּוּ בִּכְהַאי גַּוְנָא, מוֹדֶה הָכָא מִשּׁוּם דְּהָאִסּוּר נִשְׂרָף וּכְדִלְקַמֵּהּ: (ח) מַרְבֶּה עֲלֵיהֶן עֵצִים מוּכָנִים וְכוּ׳. וְאַף עַל גַּב דְּעֵצִים אֵלּוּ יֵשׁ לָהֶם מַתִּירִין לְמָחָר וְדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף לֹא בָּטִיל וַאֲפִלּוּ בְּאִסּוּרֵי דְּרַבָּנָן, אִסּוּר זֶה קִלָּא טְפֵי, שֶׁהֲרֵי (יט) עִקַּר הֲנָאַת הָעֵצִים בָּא לְאַחַר הַסָּקָה שֶׁאוֹפֶה בּוֹ [אוֹ מְחַמֵּם (כ) בֵּיתוֹ], וְאָז הָאִסּוּר כְּבָר אֵינוֹ בָּעַיִן, וּבִכְגוֹן זֶה לֹא הֶחְמִירוּ חֲכָמִים בִּשְׁבִיל שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. (כא) וְגַם אִם יִרְצֶה אַחַר הַסָּקָה לְהַעֲמִיד קְדֵרָה לְבַשֵּׁל נֶגֶד הָאֵשׁ [אוֹ לְחַמֵּם גּוּפוֹ אוֹ אֲפִלּוּ לֵהָנוֹת לְאוֹר הָאֵשׁ] בְּשָׁעָה שֶׁהָעֵצִים דּוֹלְקִים שָׁרִי, דְּמֻקְצֶה אֵינוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה הַבָּא מֵאֵלֶיהָ, רַק דְּאָסוּר לְטַלְטֵל מֻקְצֶה אוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ אֲפִלּוּ בְּלִי טִלְטוּל וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תק״א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ג וכ״ו, וְהָכָא שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּהֶתֵּרָא בִּשְׁבִיל אֲפִיַּת פַּת מֻתָּר מִמֵּילָא לֵהָנוֹת (כג) גַּם בִּשְׁאָר הֲנָאוֹת, אַף עַל פִּי דִּלְאֵלּוּ הֲנָאוֹת הָעֵצִים מֻקְצִים הֵם. (כג) וְיֵשׁ מְקִלִּין גַּם לְהַסִּיק לְכַתְּחִלָּה בִּשְׁבִיל לְהַעֲמִיד קְדֵרָה אוֹ לְהִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, דְּאַף עַל פִּי שֶׁהָעֵצִים דּוֹלְקִים עֲדַיִן (כד) מִכָּל מָקוֹם עִקַּר הֲנָאָה הוּא הָאֲכִילָה, וּבְשָׁעָה שֶׁאוֹכֵל אֵינוֹ נֶהֱנֶה אֶלָּא מֵחֹם שֶׁבַּתַּבְשִׁיל, וְחֹם זֶה כְּבָר מֻפְרָד מֵהָאֵשׁ שֶׁבָּעֵצִים שֶׁהֵם בָּעַיִן, (כה) וְכֵן בִּמְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה עִקַּר הַהֲנָאָה בָּא לוֹ מִן הַחֹם וּכְבָר כָּלָה הָאִסּוּר. מִיהוּ לְהַסִּיק כְּדֵי לֵהָנוֹת לְאוֹרָהּ בְּוַדַּאי אָסוּר שֶׁהֲרֵי הוּא נֶהֱנֶה מֵהָאֵשׁ שֶׁהוּא בָּעַיִן, וּכְדִלְקַמָּן סִימָן תרע״ז סָעִיף ד׳ לְעִנְיַן נֵר חֲנֻכָּה, וְעַיֵּן בַּאוּר הֲלָכָה (ד״ה מרבה): (ט) שֶׁלֹּא

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו״ע] אַף עַל פִּי שֶׁעֵצִים שֶׁנָּשְׁרוּ. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) שֶׁבְּסֵפֶר בֵּית מוֹעֵד (מלבושי יו״ט סק״א) כָּתַב בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד פַּת שֶׁאֲפָאוֹ בַּעֲצֵי מֻקְצֶה הַפַּת אָסוּר כְּאִלּוּ אֲפָאוֹ

בַּאוּר הֲלָכָה

ב * מַרְבֶּה עֲלֵיהֶם עֵצִים מוּכָנִים. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) דִּלְהַסִּיקָן כְּדֵי לֵהָנוֹת לְאוֹרָן לְכֻלֵּי עָלְמָא אֲסוּרִים, כֵּן הוּא מִשְׁמָעוּת הַמְפָרְשִׁים עַיֵּן בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן, דְּאֶפְשָׁר דְּמֵאַחַר דִּסְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה עוֹמְדִים לֶאֱפוֹת בּוֹ פַּת אוֹ לְבַשֵּׁל, וְלַהֲנָאָה אַחַר הַבִּעוּר הִתִּירוּ חֲכָמִים לְעָרֵב וּלְבַטֵּל, וּמִמֵּילָא הָעֵצִים מֻתָּרִים הֵם כִּשְׁאָר עֵצִים הַמּוּכָנִים וְיָכוֹל לְהַדְלִיק אוֹתָם אֲפִלּוּ לְהָאִיר. וּמִדִּבְרֵי הַטּוּר בְּסִימָן תרע״ז בְּשֵׁם מַהֲרַ״ם אֵין רְאָיָה, דְּהָתָם עַל עִקַּר הֲנָאַת עֵצִים קָאָמַר דְּהוּא לֶאֱפוֹת בּוֹ פַּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּפְתִילָה שֶׁאֵינָהּ עוֹמֶדֶת רַק לְהָאִיר. וְלִכְאוֹרָה רְאָיָה גְּמוּרָה לָזֶה שֶׁהֲרֵי מִשָּׁעָה שֶׁנִּתְעָרֵב מֻתָּר לוֹ לְטַלְטֵל אַף עַל גַּב דְּלֹא הִסִּיק עֲדַיִן בָּהֶם וַעֲדַיִן לָא מִקְּלֵי קָלֵי, וְעַל כָּרְחֲךָ צָרִיךְ לוֹמַר דְּבִשְׁבִיל טַעַם זֶה כְּבָר נִתַּר מֵעִקָּרוֹ מִשְׁעַת הַתַּעֲרוֹבוֹת, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר הוּא הַדִּין לְנִדּוֹן דִּידָן נַמִי. מִיהוּ לִסְבָרַת חָמָד מֹשֶׁה שֶׁנָּבִיא לְקַמָּן (ד״ה שלא) דְּלֹא הִתִּירוּ בְּעִקַּר דִּין זֶה רַק מִדֹּחַק, לֹא קָשָׁה מַה שֶּׁהִקְשִׁינוּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* שֶׁלֹּא יִהְיוּ עֲצֵי אִסּוּר נִכָּרִים. עַיֵּן בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יא) שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים אַדִּין זֶה, וְכֵן אַהָא שֶׁהֵבִיאוּ הַפּוֹסְקִים דְּדַוְקָא בְּנָפַל לְתַנּוּר שֶׁהָיוּ בּוֹ עֵצִים מִקֹּדֶם. וּכְבָר כָּתַבְנוּ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס״ק יז) שֶׁהָרַשְׁבָּ״א גּוּפֵיהּ רַפְיָא הַדָּבָר בְּיָדוֹ, וּבֶאֱמֶת מֵהָרֹא״ש גַּבֵּי לַפִּידִים בְּפֶרֶק קַמָּא דְּבֵיצָה סוֹף הֲלָכָה א׳ מַשְׁמַע דְּלֹא חַשׁ לָזֶה כְּלָל, שֶׁהֲרֵי לַפִּידִים לֹא נִתְעָרְבוּ מִקֹּדֶם וְגַם אִם מְעָרֵב אוֹתָם יִהְיוּ גַּם אַחַר כָּךְ נִכָּרִים, וְדִבְרֵי הָרֹא״ש נוֹבְעִים בָּזֶה מִדִּבְרֵי בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי׳ רנג). וְכֵן מִסּוּגְיָא דְּשַׁבָּת דַּף כ״ט (ע״א) מוּכָח לִכְאוֹרָה דְּלֵיתָא לְהַאי כְּלָלָא, שֶׁהֲרֵי אָמַר בְּכֵלִים שֶׁמַּסִּיקִין שֶׁאָסוּר לַהֲפֹךְ בָּהֶם עַד שֶׁמַּרְבֶּה עֲלֵיהֶם וּמְבַטְּלָן, אַף עַל גַּב דְּמִסְתַּבְּרָא שֶׁיִּהְיֶה נִכָּר הַכְּלִי גַּם אַחַר כָּךְ בֵּין הָעֵצִים. וְלִסְבָרָא דְּדַוְקָא שֶׁנָּפַל בְּתַנּוּר שֶׁהָיוּ בּוֹ עֵצִים לֹא קָשָׁה מֵהַךְ סוּגְיָא, דְּשָׁאנֵי הָכָא שֶׁעֲדַיִן הוּא הָתֵּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (שעה״צ ס״ק יח) בְּשֵׁם מָגֵן אַבְרָהָם,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) מְאִירִי (שם) בְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ״ם: (ז) תּוֹסָפוֹת (שם ד״ה ואין אופין) וּמָרְדְּכַי (פ״ד סי׳ תרצד): (ח) עַיֵּן דַּרְכֵי מֹשֶׁה (סק״א) שֶׁצִּדֵּד דְּתַנּוּרִים שֶׁלָּנוּ לֹא הָוֵי כְּפוּרְנִי רַק בְּתַנּוּר גָּדוֹל (כְּמוֹ תַּנּוּר שֶׁל נַחְתּוֹמִים וְכַדּוֹמֶה), וְהֵבִיאוֹ גַּם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן). אָכֵן אֵלִיָּה רַבָּה וְחָמָד מֹשֶׁה הִשְׁמִיטוּ זֶה, וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) מְפַקְפֵּק עַל הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה בָּזֶה [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁרָצָה לְהַעֲמִיס כַּוָּנָה אַחֶרֶת בְּדִבְרֵי הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה]. וּבֶאֱמֶת בָּאוֹר זָרוּעַ (שם) מְבֹאָר לְהָדְיָא דְּלֹא כְּוָתֵיהּ, שֶׁהֲרֵי כָּתַב דְּאֵין לְדִידָן תַּנּוּרִים קְטַנִּים כְּלָל וְכָל הַתַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ הָוֵי פּוּרְנִי, עַיֵּן שָׁם: (ט) וּבְתַנּוּרִים קְטַנִּים שֶׁבִּזְמַנֵּנוּ הַנִּקְרָאִים קָאכְלָע״ס לְכֻלֵּי עָלְמָא נִקְרָאִים קְטַנִּים, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א ריש הסימן): (י) מָגֵן אַבְרָהָם (שם), וְהֵבִיאוֹ גַּם בָּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְהִסְכִּים כֵּן הַגְּרַ״ז (ס״א): (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּסוֹף דְּבָרָיו וְהָעְתִּיקוֹ גַּם הַחָמָד מֹשֶׁה (ס״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל צג ס״ז): (יג) הַגְּרַ״ז (שם), וְגַם בָּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) מְסַיֵּם בְּצָרִיךְ עִיּוּן עַל דִּבְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם: (יג) הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם): ב (יד) רִי״ף (ב.) וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ד:): (טו) כֵּן הוּא לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹחָנָן בְּבֵיצָה, וְעַיֵּן שָׁם בַּסּוּגְיָא וּבְרִי״ף (שם) וְרֹא״ש (פ״א סי׳ ב): (טז) הַגְּרַ״ז (ס״ג), וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַשִּׁיטָה מוֹדֶה לָזֶה עַיֵּן שָׁם בַּשִּׁיטָה (ד: ד״ה אבל בדרבנן): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם הָרַ״ן (ב. ד״ה ומינה), וְכֵן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (ד: ד״ה אבל) בִּתְחִלַּת דְּבָרָיו, אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ מַסְכִּים דְּאֶפְשָׁר הָכָא מִשּׁוּם מִקְּלֵי קָלֵי עַיֵּן שָׁם, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר וְלָזֶה אֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ לֵיכָא עֵצִים אֲחֵרִים נַמִי שָׁרֵי לְעָרֵב, וְכֵן בִּתְשׁוּבוֹתָיו (ח״א) כְּפִי הַנִּרְאֶה רַפְיָא הַדָּבָר בְּיָדוֹ, שֶׁבְּסִימָן של״ו כָּתַב לְהַחְמִיר וּבְסִימָן תפ״ה כָּתַב לְהָקֵל בָּזֶה. וְדַע דְּמוּכָח מִנֵּיהּ בְּחִדּוּשֵׁיו דְּלַסְבָרָא דְּבָעִינַן דַּוְקָא שֶׁנִּתְעָרֵב מִתְּחִלָּה מַיְירֵי שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר הָאִסּוּר, דִּבְמַכִּיר הָאִסּוּר לֹא מִקְּרֵי נִתְעָרֵב וְלֹא מְהַנֵּי בְּמַה שֶּׁמּוֹסִיף אַחַר כָּךְ, עַיֵּן שָׁם. אִיבְרָא דְּכָל זֶה הוּא לַסְבָרָא שֶׁכָּתַב שֶׁם הָרַשְׁבָּ״א (ד״ה והא) דְּלֹא מְהַנֵּי בְּמַה שֶּׁמּוֹסִיף אֶלָּא אִם כֵּן הָאִסּוּר אֵינוֹ נִכָּר, הָא אִם נַחֲזִיק בְּדַעַת הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ לְאַחַר הוֹסָפָה אִם הָאִסּוּר נִכָּר גַּם כֵּן מִבְטֵל אִם כֵּן כָּל שֶׁכֵּן קֹדֶם שֶׁמּוֹסִיף: (יח) וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וְאַף עַל גַּב דִּלְעֵיל סִימָן תק״א סָעִיף ו׳ נִתְבָּאֵר דְּמֻתָּר לְעָרֵב לְכַתְּחִלָּה, שֶׁאנֵי הָתָם דִּמְעָרֵב הָתֵּר בְּהָתֵּר, שֶׁהֲרֵי עֲדַיִן לֹא נֶאֱסָר הַכְּלִי עַד שֶׁתֹּאחַז בָּהּ הָאֵשׁ, וְאָז כְּבָר מְעֹרָב הוּא וּמִתְבַּטֵּל: (יט) טוּר סִימָן תרע״ז. וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז בְּקֻנְטְרֵס אַחֲרוֹן (סק״ג) מַה שֶּׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה: (כ) פָּשׁוּט: (כא) דְּבָרִים אֵלּוּ מִתְבָּאֲרִים מִתּוֹךְ דִּבְרֵי אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) וְהַגְּרַ״ז (ס״ד) וּבֵית מֵאִיר בְּסִימָן שי״ח (ס״א ד״ה הג״ה), וְעַל פִּי יְסוֹד דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשֵׁיו לְשַׁבָּת דַּף כ״ט (ע״א ד״ה כי אדליק): (כג) וּמִמֵּילָא הוּא הַדִּין בְּמַסִּיק בְּהָתֵּר בְּכֵלִים שְׁלֵמִים אַף עַל פִּי שֶׁאַחַר כָּךְ נַעֲשָׂה שֶׁבֶר כְּלִי וְהוּא מֻקְצֶה מִכָּל מָקוֹם בְּוַדַּאי מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לֶאֱפוֹת בּוֹ פַּת וּלְהַעֲמִיד קְדֵרָה נֶגֶד הָעֵצִים לְבַשֵּׁל שֶׁהֲרֵי מֻקְצֶה מֻתָּר בַּהֲנָאָה בִּכְגוֹן זֶה וְגַם לֵהָנוֹת לְאוֹרָהּ גַּם כֵּן מֻתָּר, וְכֵן מוּכָח שָׁם בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א עַיֵּן שָׁם: (כג) כָּתַבְתִּי זֶה רַק בְּשֵׁם יֵשׁ מְקִלִּין מִשּׁוּם דְּמַעֲדַנֵּי יוֹם טוֹב מַחְמִיר בָּזֶה אַף בְּהִסִּיק לֶאֱפוֹת עַיֵּן שָׁם וּמְבִיאוֹ בָּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה), גַּם מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ כֻּלֵּי הַאי, עַיֵּן בִּדְבָרָיו. וְכֵן מִלְּשׁוֹן הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּפֵרוּשׁוֹ (ד:) מַשְׁמַע דְּרַק לֶאֱפוֹת שָׁרִי מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִשְׂרְפוּ הָעֵצִים עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בַּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב) בָּזֶה: (כד) לְשׁוֹן הַגְּרַ״ז (ס״ג) בְּשֵׁם הָרִיטְבָּ״א סֻכָּה דַּף מ׳ (ע״א ד״ה ופרקינן טעמא) עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב: (כס) הוּא לְשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (שם), וּפֵרֵשׁ הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל מִשּׁוּם שֶׁהַחֹם בָּא מֵאוֹתוֹ מִקְצָת שֶׁכְּבָר נִשְׂרַף, וְהוּא טַעַם קָלוּשׁ דְּאִם כֵּן גַּם בְּנֶהֱנָה לְאוֹרָהּ נֵימָא גַּם כֵּן שֶׁהַפְּתִילָה נִשְׂרֶפֶת מְעַט בַּמָּקוֹם שֶׁהָאֵשׁ אוֹחֵז בָּהּ. וּבֶאֱמֶת לִכְאוֹרָה מִסּוּגְיָא דְּבָבָא קַמָּא שָׁם (קא:) שֶׁמּוּבָא בַּמָּגֵן אַבְרָהָם מַשְׁמַע שָׁם דְּמִתְחַמֵּם נֶגֶד הַמְּדוּרָה מִקְּרֵי הֲנָאָתָן וּבְעוּרָן שָׁוֶה עַיֵּן שָׁם בַּתּוֹסָפוֹת בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְהָאִיכָּא, וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהֵבִיאוּ מִפְּסָחִים, וְיֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה. וְהַגְּרַ״ז (ס״ד) הִשְׁוָה לְהָדְיָא מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הָאוּר וְנֶהֱנָה לְאוֹרָן וּבְתַרְוַיְיהוּ אָסוּר אִם הִסִּיק לְכַתְּחִלָּה בִּשְׁבִיל זֶה עַיֵּן שָׁם, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אִסּוּר נִכָּרִים) (ר"ן פרק קמא דביצה (ב. ד"ה ומינה)) וּמְבַטְּלָן, (י) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶם (יא) עַד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ בְּרֹב. [ה]אֲבָל אִם נָפְלוּ בַּתַּנּוּר בְּשַׁבָּת, (יב) אָסוּר לְהַסִּיקָן בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּאַחֲרָיו (יג) * אֲפִלּוּ עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב: ג (יד) [ו]אָסוּר לִקַּח עֵץ מִבֵּין הָעֵצִים (ג) לַחְתּוֹת בּוֹ הָאֵשׁ בַּתַּנּוּר, (טו) דְּהָוֵי לֵיהּ מְתַקֵּן מָנָא: ד (טז) [ז]תַּנּוּר שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ מִטִּיחַ הַטִּיט, אִם אֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת וְלִצְלוֹת בּוֹ בְּלֹא גְּרִיפָה וְלֹא יִתְחָרֵךְ הַפַּת אוֹ הַצָּלִי, אָסוּר לְגָרְפוֹ, (יז) מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְטַלְטְלוֹ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ, אֲבָל * מֻתָּר לְהַשְׁכִּיב (יח) [ח]הָאֵשׁ וְהָאֵפֶר שֶׁבּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה חָלָק וְלֹא יִגַּע בַּפַּת כְּלָל, (יט) אַף עַל פִּי שֶׁאִם הָיָה נוֹגֵעַ בּוֹ לֹא הָיָה כְּדֵי לְחָרְכוֹ. [ט]אֲבָל אִם יֵשׁ בַּטִּיחַ שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ כְּדֵי לְחָרֵךְ הַפַּת אוֹ הַצָּלִי אִם הָיָה נוֹגֵעַ בָּהֶם, אַף עַל פִּי שֶׁבְּלֹא גְּרִיפָה (כ) הָיָה

ה טוּר בְּשֵׁם אֶחָיו הָרַב יְחִיאֵל. ו מֵימְרָא דְּרָבָא שָׁם ל"ג (ע"א). ז מִשְׁנָה וּגְמָרָא שָׁם ל"ב (ע"ב). ח לְשׁוֹן הַטּוּר לְדַעַת הָרֹא"ש אָבִיו (פ"ד סי' ח). ט כֵּן פֵּרֵשׁ הָרֹא"ש שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה, שֶׁיֵּשׁ שֶׁבַח עֵצִים בְּפַת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַדְּבָרִים צָרִיךְ עִיּוּן וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תמ"ה (ס"ב) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קמ"ב. וְכָתַב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ גֵּרְשׁוֹם אִם נִתְבַּשֵּׁל מֻקְצֶה בִּכְלִי מֻתָּר לְבַשֵּׁל בְּאוֹתוֹ כְּלִי בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׂרַף הָאִסּוּר וְנִבְלַע בַּכְּלִי וְאֵין מֻקְצֶה בְּעֵין עַיֵּן שָׁם. וְגַם זֶה צָרִיךְ עִיּוּן דִּלְקַמָּן סִימָן תקי"ג (ס"ג) מִשְׁמַע דְּגַם טַעְמוֹ אָסוּר אֶלָּא שֶׁאֵין לוֹ דִּין דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִים. וְאֶפְשָׁר שֶׁחָסֵר תֵּבָה אַחַת וְצָרִיךְ לוֹמַר בַּעֲצֵי מֻקְצֶה כו' וְהֵינוּ דְּקָאָמַר מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׂרַף הָאִסּוּר וְכַנָּתוֹ לְמַה דְּאָמְרִינַן דִּקְלֵי אִסּוּרָא, וְאַף שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִים, סְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא הַדִּין לְדָבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עַל יָדוֹ אֵין טַעְמוֹ אוֹסֵר, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ חֹל: ג (ג) לַחְתּוֹת. אֶלָּא אִם כֵּן תִּקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וּמִטַּעַם

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֲבָל לְעִנְיַן מַה שֶּׁמַּצְרְכִינַן לְעָרֵב עַד שֶׁלֹּא יְהֵא נִכָּר, מַאי נָפְקָא מִנַּה אִם הָיָה הַתַּר מִתְּחִלָּה, סוֹף סוֹף אֵינוֹ מִתְבַּשֵּׁל לִסְבָרָא זוֹ, וְאִם כֵּן כִּי קָמְהַפֵּךְ בְּאִסּוּרָא קָמְהַפֵּךְ. וְעַיֵּן בְּרַשְׁבָּ"א שָׁם (ד"ה והא) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּלָאו מִתּוֹרַת בִּטּוּל קָאָתֵי, דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּשֶׁנִּכָּר, אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה לְהֶדְיָא דִּמְטַלְטַל מֻקְצֶה עַיֵּן שָׁם, וּבְבֵיצָה (ד:) הֵבִיא הָרַשְׁבָּ"א (ד"ה והא קא מהפך) דֵּעָה שְׁנִיָּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְעַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"א) שֶׁכָּתַב סְבָרָא חֲדָשָׁה, דְּאֶפְשָׁר כָּל עִקָּרוֹ דְּהֶתֵּר זֶה דְּמַרְבֶּה עָלָיו וּמְבַטְּלוֹ אֵינוֹ רַק בְּנָפַל לְתַנּוּר, דְּאִם לֹא נִבְטַל אֵין לוֹ מָקוֹם לֶאֱפוֹת בּוֹ פִּתּוֹ שֶׁהֲרֵי הַתַּנּוּר מָלֵא מֵעֲצֵי מֻקְצֶה, וּבְעַל כָּרְחוֹ צָרִיךְ לְפַנּוֹת הַמֻּקְצֶה בִּשְׁבִיל צֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ, וְאִם כֵּן מוּטָב שֶׁיְּבַטֵּל וְיֶאֱפֶה, הָא בְּעִנְיָן אַחֵר לֵיכָא כְּלָל הֶתֵּר זֶה, וּכְעֵין זֶה כָּתַב בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק"א) דְּדַוְקָא בְּתַנּוּר, הָא אִם נִתְעָרֵב בְּשָׂדֶה עִם עֵצִים שֶׁל הֶתֵּר לֹא נַתִּיר לוֹ לְבַטֵּל, וְכֵן מָצָאתִי לַמְּאִירִי (ד. ד"ה אמר רב מתנה) כְּדִבְרֵי נְהַר שָׁלוֹם. אָמְנָם מִפּוֹסְקִים לֹא מוּכָח כֵּן שֶׁהֲרֵי לָמְדוּ מִזֶּה לְכָל אִסּוּרֵי דְּרַבָּנָן לְעִנְיַן לְבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ט (ס"ו), וְכֵן כָּתַב הַגְּרֵ"ז (קו"א סק"ב) דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה:

* אֲפִלּוּ עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב. דַּע [ב]דִּסְבָרָא זוֹ לָאו לְכֻלֵּי עָלְמָא הִיא, וּמִטּוּר גּוּפָא מוּכָח בִּתְחִלַּת דְּבָרָיו דִּבְכֻלְּהוּ מְהַנֵּי בִּטּוּל בְּרֹב, אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ הֵבִיא דַּעַת הָרַב רַבִּי יְחִיאֵל. וְעַיֵּן בְּבַ"ח (ס"ב) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּמִשְּׁאָר פּוֹסְקִים מַשְׁמַע דְּגַם הֲכָנָה זוֹ אֵינָהּ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן. וְכֵן תָּמַהּ בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו) שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ בָּזֶה שׁוּם פְּלוּגְתָא, וְכֵן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ג) נוֹטֶה לְחָקֵל גַּם בָּזֶה עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א וּבְבֵית מֵאִיר. וְעַיֵּן עוֹד בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁכָּתַב דְּאִם נִתְלְשׁוּ בְּיוֹם טוֹב לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵין אָסוּר בַּשַּׁבָּת שֶׁלְּאַחֲרָיו אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, דִּבְיוֹם טוֹב עַצְמוֹ נַמִּי מֻתָּר לְהַסִּיקָן מִדְּאוֹרַיְיתָא אֶלָּא דְּרַבָּנָן אָסְרוּ מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּיַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ, וְאִם כֵּן מִדְּאוֹרַיְיתָא הֲרֵי הַכְנָה יוֹם טוֹב לְעַצְמָהּ, וּמְסַיֵּם וְאִם כֵּן אִם צָרִיךְ לְהַסִּיק בְּשַׁבָּת עַל פִּי הָאֱפָנִים הַמְבֹאָרִים בְּסִימָן רע"ו דְּמֻתָּר עַל יְדֵי עַכּוּ"ם מֻתָּר לְבַטֵּל הָעֵצִים בְּרֹב הָתַר, עַיֵּן שָׁם. וְלֹא הָעְתַּקְנוּם בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה כִּי דָחוּ דְּבָרָיו הַבִּגְדֵי יֶשַׁע וְהַגְּרֵ"ז (שם סק"ד) כִּי אֵין צָרִיךְ כְּלָל לְבִטּוּל, שֶׁהֲרֵי עֲצֵי הֶתֵּר נַמִּי מֻקְצִים הֵם בְּשַׁבָּת וְהִתִּירוּ מִשּׁוּם צֹרֶךְ וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין עֵצִים אֵלּוּ:

ד * מֻתָּר לְהַשְׁכִּיב הָאֵשׁ וְהָאֵפֶר. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יח). וְכָתְבוּ הַמְפָרְשִׁים דְּהַטִּיחַ וְהָעָפָר שֶׁנָּפַל מִכָּתְלֵי הַתַּנּוּר אָסוּר לְהַשְׁכִּיב, שֶׁהֲרֵי הֵם מֻקְצֶה וְהוּא לֹא לְצֹרֶךְ שֶׁהֲרֵי הַפַּת לֹא יִתְחָרֵךְ. וּבֶאֱמֶת אַף שֶׁמַּשְׁמַע כֵּן מֵרֹא"ש (פ"ד סי' ח) וְטוּר מִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר דִּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים לֹא סְבִירָא לְהוּ כֵּן, שֶׁהֲרֵי רַשִׁ"י (לב: ד"ה מכבשין) וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שס"א) וְהָרְאָ"ה (שם) וְהָרֵ"ן (יח. ד"ה מתני') וּמְאִירִי (שם) פֵּרְשׁוּ דְּהַאי אֲבָל מְכַבְּשִׁין אַטִּיחַ וְעָפָר קָאֵי. אֶלָּא דְּבֶאֱמֶת מֵרַשִׁ"י אֵין הוֹכָחָה, שֶׁהֲרֵי אוֹקְמֵי מַתְנִיתִין כְּרַבָּנָן דְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ אֵין דּוֹחִין יוֹם טוֹב, וּפֵרֵשׁ בַּאֲבָל מְכַבְּשִׁין כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגַּע בַּפַּת וְיִשְׂרְפֶנּוּ, וְכֵיוָן דְּהַטִּיחַ יָכוֹל לִשְׂרֹף שַׁפִּיר מַתִּיר, דְּמֻקְצֶה לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ מֻתָּר לְטַלְטֵל, וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּיֵשׁ אֵשׁ בָּאֵפֶר וּבִגְרִיפַת הָאֵפֶר יִכְבֶּה הָאֵשׁ, אָכֵן בְּהַשְׁכָּבָה אֶפְשָׁר לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִכְבֶּה הָאֵשׁ וּכְהַהִיא דִּלְעֵיל סִימָן תק"ב סָעִיף א' בַּהַגָּ"ה. [אָכֵן אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְהָרַ"מ (פ"ד מ"ה, עיי"ש) וּמוּכָח דְּסוֹבֵר דַּאֲפִלּוּ אֵפֶר לְבַד אָסוּר לְהוֹצִיא. וְאֶפְשָׁר דְּשִׁיטָתוֹ דְּגַם זֶה חֲשִׁיב כְּתִקּוּן הַתַּנּוּר, אוֹ מִשּׁוּם דְּהוּא טִרְחָא יְתֵרָה אַחֲרֵי דְּאֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת בְּלָאו הָכִי]: (יט) אַף עַל פִּי וְכוּ' לֹא הָיָה בּוֹ כְּדֵי לְחָרְכוֹ. דְּאִם יוּכַל לַחֲרֹךְ הַפַּת אֲפִלּוּ גְּרִיפַת הַטִּיט מֻתָּר וּכְדִלְקַמֵּהּ: (כ) הָיָה אֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת וְלִצְלוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא הָיָה נִשְׂרָף:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יִהְיוּ עֲצֵי הָאִסּוּר נִכָּרִים. דִּבְנִכָּרִים לֹא שַׁיָּךְ בִּטּוּל: (י) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶן. וְאַף עַל גַּב דִּבְשָׁעָה שֶׁמַּרְבֶּה עֲלֵיהֶם עֵצִים וּמְעָרֵב אוֹתָם, הָעֵצִים הַקּוֹדְמִים מִתְנוֹדְדִים, לֹא חָיְשִׁינַן לָזֶה (כו) דְּהוּא כְּטִלְטוּל מִן הַצַּד: (יא) עַד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ בְּרֹב. וְאָז כְּשֶׁמְּהַפֵּךְ בָּהֶם בְּעֵת הַדְלָקָתָם מִזָּוִית לְזָוִית, בְּהֶתֵּרָא קָמְהַפֵּךְ. (כז) וּמַשְׁמַע דְּתֵכֶף מִשָּׁעָה שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ מֻתָּר לַהֲפֹךְ בָּהֶם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִדְלִיקָם עֲדַיִן. וְדַע דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים הַמְקִלִּים בְּדִין זֶה בְּיוֹתֵר, [א]וּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ לֹא הָיָה בַּתַּנּוּר עֵצִים כְּלָל רַק אֵלּוּ שֶׁנָּשְׁרוּ מִן הַדֶּקֶל מֻתָּר גַּם כֵּן לְעָרֵב, וַאֲפִלּוּ אִם יִהְיוּ עֲצֵי אִסּוּר נִכָּרִים לְאַחַר עֵרוּב בְּרֹב גַּם כֵּן לֹא חָיְשִׁינַן, רַק שֶׁלֹּא יָזִיז בַּעֲצֵי הָאִסּוּר כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתָן, וְהַכֹּל מִטַּעַם הַנַּ"ל שֶׁהָאִסּוּר נִשְׂרָף וַהֲנָאָה בָּאָה לְאַחַר שֶׁהָאִסּוּר אֵינוֹ בָּעַיִן. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה שלא) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (יב) אָסוּר לְהַסִּיקָן בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּאַחֲרָיו. לְפִי שֶׁתְּלִישָׁה זוֹ מְכִינָה אוֹתָם לְהַסָּקָה, וְכֵיוָן דִּבְשַׁבָּת אֵינָם רְאוּיִים לְהַסָּקָה אִם כֵּן הַשַּׁבָּת מְכִינָה אוֹתָם לְצֹרֶךְ מָחָר שֶׁהוּא יוֹם טוֹב, וְאֵין שַׁבָּת מֵכִין לְיוֹם טוֹב: (יג) אֲפִלּוּ עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב. דְּאִסּוּר הֲכָנָה הוּא מִדְּאוֹרַיְתָא, (כח) וּבִדְאוֹרַיְתָא אֵין מְבַטְּלִין אִסּוּר: ג (יד) אָסוּר לִקַּח עֵץ וְכוּ'. בֵּין לַח (כט) וּבֵין יָבֵשׁ אַף שֶׁרָאוּי הוּא לְהַסָּקָה, וְדַוְקָא אִם לֹא הֱכִינוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (טו) דְּהָוֵי לֵיהּ מְתַקֵּן מָנָא. וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מְתַקְּנוֹ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי עוֹשֵׂהוּ לִכְלִי בְּיוֹם טוֹב. וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לִקַּח עֵץ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיחַ (ל) לְהַבְרִיחַ הַדֶּלֶת מִטַּעַם זֶה, אֶלָּא אִם כֵּן הֱכִינוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְכֵן כָּל כְּהַאי גַּוְנָא. וְעַיֵּן בְּסִימָן תקי"ח סָעִיף (ז') [ג']: ד (טז) תַּנּוּר שֶׁנָּפַל וְכוּ'. מַיְרֵי בַּתַּנּוּרִים שֶׁבִּימֵי חַכְמֵי הַשַּׁ"ס, וּכְדִמְסַיֵּם לְקַמֵּיהּ שֶׁהָיוּ כְּמוֹ קְדֵרָה וְהַפַּת הָיוּ טוֹחִין בְּכָתְלֵי הַתַּנּוּר, וְאִם כֵּן הַגֶּחָלִים שֶׁבְּקַרְקַע הַתַּנּוּר אֵין יְכוֹלִים לְהַפְסִיד לַפַּת, רַק טִיחַ טִיט אוֹ לְבֵנָה שֶׁנּוֹפֵל וְהוּא מַגִּיעַ לִפְעָמִים עַד מָקוֹם שֶׁהָעִסָּה טוּחָה בַּכֹּתֶל, וְחוֹרֵךְ: (יז) מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְטַלְטְלוֹ וְכוּ'. וַהֲרֵי הוּא מֻקְצֶה, (לא) דְּהָא אֵינוֹ רָאוּי לְשׁוּם דָּבָר: (יח) הָאֵשׁ וְהָאֵפֶר. מִפְּנֵי שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהוּא חַם (לב) אֵין עָלָיו שֵׁם מֻקְצֶה, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תצ"ח סָעִיף ט"ו. וְלִכְאוֹרָה לְפִי זֶה אִם כֵּן גַּם לְהוֹצִיא לְגַמְרֵי אֶת הָאֵפֶר מִן הַתַּנּוּר שָׁרִי, וּמַאי שְׁנָא מַשְׁכִּיבִין דְּנָקֵט, וְכֵן מוּכָח בַּסְּמַ"ג (לאוין עה).

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כו) כֵּן נִרְאֶה, וּכְעֵין זֶה כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בְּשַׁבָּת דַּף כ"ט (שם): (כז) עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ט (משי"ז ס"ק יב) וּבְבִגְדֵי יֶשַׁע (סק"ג) שֶׁעָמְדוּ עַל זֶה וְתָמְהוּ הָא הָעֵצִים עֲדַיִן בְּעֵין וְאַמַּאי מִתְבַּטְּלִי. וּבֶאֱמֶת מִסּוּגְיָא לֵיכָא רְאָיָה דְּאֶפְשָׁר דִּלְמַסְקָנָא דְּמִקְלֵי קָלֵי אָסוּר לְהַפֵּךְ עַד שֶׁיִּהְיוּ גֶּחָלִים וְכֵן רָצָה לוֹמַר בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (שם), וּמִכָּל מָקוֹם מַשְׁמָעוּת הַפּוֹסְקִים לְהַתִּיר מִיָּד וְכֵן כָּתַב הַגְּרֵ"ז (שם): (כח) עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה אפילו): ג (כט) פּוֹסְקִים. וְכָתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ה) דַּוְקָא לִבְרֹר עֵץ אָרֹךְ וְדַק שֶׁרָאוּי לַחְתּוֹת אֵשׁ אָז נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן, הָא לִטֹּל עֵץ סְתָם בְּלִי בְּרֵרָה בְּאַקְרַאי לַחְתּוֹת אֵשׁ וְלֹא מְיַחֵד עַתָּה לְכָךְ, יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁרִי בְּיָבֵשׁ עַל כָּל פָּנִים: (ל) טַ"ז (סק"ד). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) וְשֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג מכה בפטיש ס"ב) שֶׁכָּתְבוּ כְּמוֹ שֶׁהָעְתַּקְנוּ דְּדֵי בַּהֲכָנָה בְּעָלְמָא אַף שֶׁלֹּא תִּקְנוֹ: ד (לא) פּוֹסְקִים: (לב) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה תנור שנפל). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) דַּאֲפִלּוּ אִם נִצְטַנֵּן, אִם חָזַר וְהוּחַם בּוֹ בְּיוֹם שָׁרִי, דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה הַגָּאוֹן רַבִּי יְהוֹנָתָן (בינה לעתים) בְּהִלְכוֹת יוֹם טוֹב פֶּרֶק ג' הֲלָכָה י' בְּסוֹפוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין בִּדְבָרָיו כְּדֵי לִדְחוֹת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (סעיפים ג, ה) כתב שההיתר הוא רק אם יש בתנור עצים של היתר, וכל זה כשעצי האיסור אינן ניכרים תוך עצי היתר אבל אם הם ניכרים אפילו באלף אינן בטילין. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ו) כתב שאסור להסיקן ביו"ט אפילו ע"י ביטול ברוב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah